

Spis treści

Zaproszenie do lektury	11
Wprowadzenie	15

CZĘŚĆ I

IRONIA: TŁO TEORETYCZNE

1. Ironia w wymiarze językowym i jej miejsce w komunikacji	23
1.1. Jak rozpoznać ironię?	25
1.2. Ironia w świetle badań nad humorem	30
1.3. Cele komunikacyjne ironii	31
1.4. Społeczny wymiar ironii: relacje, status i układ uczestników	34
2. Ironia jako sposób konceptualizacji rzeczywistości w wymiarze interakcyjnym	37
2.1. Ironia a Goffmanowski rytuał interakcyjny	37
2.2. (Auto)ironia jako mechanizm autoprezentacji	38
2.3. Ironia jako przywołanie echem w reakcji na niespełnione oczekiwania	39
2.4. Ironia jako gra pozorów	41
2.5. Ironia, czyli powiedzenie (nie)prawdy	42
2.6. Ironia na dwa głosy: pomiędzy inter- i kontekstualizacją	43
3. Mechanizmy przetwarzania ironii	44
4. Ironia z perspektywy różnic indywidualnych	47
4.1. Afekt w ironii oraz wpływ ironii na postawy	47
4.2. Ironia a lęk	49
4.3. Ironia a samoocena	50
4.4. Ironia a płęć	50
5. Komunikowanie stereotypów w przetwarzaniu języka niedosłownego	55

C Z Ę Ś Ć II

WPROWADZENIE DO CZĘŚCI EMPIRYCZNEJ

1. Uzasadnienie podjętej tematyki	61
1.1. Badania nad rozumieniem ironii sytuacyjnej przez dzieci	61
1.2. Badania nad znaczeniem płci w układzie komunikacyjnym	62
1.3. Badania nad percepcją ironii przez osoby dorosłe	63
2. Badanie pilotażowe: percepcja ironii, afekt i IQ	65
2.1. Założenia badania pilotażowego i pytania badawcze	65
2.2. Wybór i opracowanie narzędzi badawczych	66
2.3. Opis badania pilotażowego	67
2.3.1. Osoby badane	67
2.3.2. Procedura badania	67
2.4. Wyniki badania pilotażowego	68
2.5. Dyskusja dotycząca badania pilotażowego	70
3. Cel monografii	73
4. Podstawowe pytania badawcze	74
5. Narzędzia badawcze	77
5.1. Inwentarz Stanu i Cechy Lęku (STAI)	77
5.1.1. Uzasadnienie wprowadzenia pomiaru lęku	77
5.1.2. Założenia dotyczące pomiaru lęku	78
5.2. Skala Samooceny Rosenberga (SES)	80
5.2.1. Uzasadnienie wprowadzenia pomiaru samooceny	80
5.2.2. Założenia dotyczące pomiaru samooceny	81
5.3. Inwentarz do Oceny Płci Psychologicznej (IPP)	81
5.3.1. Uzasadnienie wprowadzenia pomiaru płci psychologicznej	82
5.3.2. Założenia dotyczące pomiaru płci psychologicznej	83
5.4. Test Tworzenia i Percepcji Ironii (TTPI)	83
5.4.1. Uzasadnienie konstrukcji Testu Tworzenia i Percepcji Ironii	84
5.4.2. Założenia dotyczące Testu Tworzenia i Percepcji Ironii	85
5.5. Zadanie Wstępne Torujące (priming) – aktywizacja stereotypu płci	86
5.5.1. Uzasadnienie wprowadzenia Zadania Wstępnego Torującego	88
5.5.2. Założenia dotyczące torowania	89
6. Schemat badania i rozkład wyników charakteryzujących próbe badawczą	92
6.1. Procedura badania	92
6.2. Charakterystyka badanej próby	93

6.2.1. Wyniki testów STAI, SES i IPP a płęć osób badanych . . .	96
6.2.2. Płęć psychologiczna a poziom samooceny i lęku	99
6.3. Wyniki dotyczące wyboru przymiotników w Zadaniu Wstępnym Torującym	104
6.4. W kierunku odpowiedzi na główne pytanie badawcze pracy . .	110

CZĘŚĆ III

WYNIKI BADANIA TESTEM TWORZENIA I PERCEPCJI IRONII

1. Badanie 1: Tworzenie ironii	113
1.1. Jak kobiety i mężczyźni odpowiadają na ironię – opis Zadania Tworzenia i Percepcji Ironii	113
1.2. Założenia konstrukcji Zadania 1	114
1.3. Uzasadnienie przeprowadzenia Badania 1	116
1.4. Hipotezy i operacjonalizacja hipotez dotyczących Badania 1 . .	116
1.5. Analiza danych zebranych w Zadaniu 1	119
1.6. Wyniki i weryfikacja hipotez Badania 1	123
1.6.1. Płęć osób badanych a rodzaj reakcji na ironię	123
1.6.2. Samoocena, lęć i płęć psychologiczna a reakcja na ironię	128
1.6.3. Płęć, samoocena, lęć i płęć psychologiczna a śmiech . .	130
2. Badanie 2: W krzywym zwierciadle autoironii	133
2.1. Między autodeprecjacją i autoafirmacją: jak kobiety i mężczyźni stosują autoironię – opis Zadania Autoironii	133
2.2. Założenia konstrukcji Zadania 2	134
2.3. Uzasadnienie przeprowadzenia Badania 2	135
2.4. Hipotezy i operacjonalizacja hipotez dotyczących Badania 2 . .	136
2.5. Analiza danych zebranych w Zadaniu 2	137
2.6. Wyniki i weryfikacja hipotez Badania 2	140
2.6.1. Samoocena a stosowanie autoafirmacji i autodeprecjacji	140
2.6.2. Poziom lęku a stosowanie autoafirmacji i autodeprecjacji	141
2.6.3. Samoocena i lęć a autoafirmacja i autodeprecjacja . . .	142
2.6.4. Torowanie a stosowanie autoafirmacji i autodeprecjacji	143
2.6.5. Płęć osób badanych a stosowanie autoafirmacji i autodeprecjacji	143
2.6.6. Płęć psychologiczna a stosowanie autoafirmacji i autodeprecjacji	145
2.6.7. Płęć osób badanych a odwoływanie się do wyglądu . . .	146
2.6.8. Płęć osób badanych, ich samoocena i poziom lęku a uzasadnienia wyboru komentarza autoironicznego	146
2.6.9. Uzasadnienia dotyczące wyboru komentarza autoironicznego i nieironicznego	152

3. Badanie 3: <i>Gallus domesticus</i> – ironia jako bodziec emotogenny . . .	155
3.1. Jakie emocje wywołuje ironia wśród kobiet i mężczyzn – opis Zadania Aktywizacji Stereotypu Płci w Ironii	155
3.2. Założenia konstrukcji Zadania 3	156
3.3. Uzasadnienie przeprowadzenia Badania 3	157
3.4. Hipotezy i operacjonalizacja hipotez dotyczących Badania 3	159
3.5. Analiza danych w Badaniu 3	162
3.6. Wyniki i weryfikacja hipotez Badania 3	169
3.6.1. Płeć osób badanych a znak afektywny i treść emocji odczuwanych przy odbiorze ironicznej pochwały	169
3.6.2. Samoocena a emocje odczuwane przy odbiorze ironii	173
3.6.3. Poziom lęku a emocje odczuwane przy odbiorze ironii	174
3.6.4. Płeć, samoocena i lęk a locus przyczynowości motywa- cji nadawcy ironii	176
3.6.5. Rodzaj torowania a walencja emocji doświadczanych przez odbiorców ironii	179
3.6.6. Płeć osób badanych a walencja emocji odczuwanych przy komentarzu wprost	181
3.6.7. Walencja intencji przypisywanych nadawcy ironii a wa- lencja i treść emocji doświadczanych przez odbiorców ironii	181
3.6.8. Płeć psychologiczna a odczuwane emocje, pobudzenie emocji, treść emocji oraz walencja intencji przypisywa- nych nadawcy pochwały ironicznej	184
3.6.9. Samoocena a humor w odbiorze ironii	189
3.6.10. Płeć a pobudzenie emocji doświadczanych w procesie odbioru pochwały ironicznej	190
4. Podsumowanie wyników	191
4.1. Wpływ torowania wstępnego na stosowanie ironii i autoironii	191
4.2. Wpływ samooceny na stosowanie ironii i autoironii	191
4.3. Wpływ lęku na stosowanie ironii i autoironii	192
4.4. Wpływ płci psychologicznej na stosowanie ironii i autoironii	192
4.5. Wpływ płci na stosowanie ironii i autoironii oraz na doświad- czanie emocji w procesie odbioru ironii	193

CZĘŚĆ IV DYSKUSJA

1. Tworzenie ironii a płeć (dyskusja dotycząca wyników Badania 1) . . .	199
2. Autoironia a płeć (dyskusja dotycząca wyników Badania 2)	207
3. Wymiary afektu w ironii a płeć (dyskusja dotycząca wyników Ba- dania 3)	214

4. Uwagi końcowe	221
4.1. Czy ironię można przypisywać jedynie człowiekowi?	221
4.2. Czy ironia jest symulowaną nieautentycznością?	221
4.3. Czy ironia ma płęć?	222

CZĘŚĆ V

FINIS CORONAT

1. Podsumowanie wyników przeprowadzonych badań	227
2. Ograniczenia badania	231
3. Nowatorstwo i znaczenie przeprowadzonych badań	233
Bibliografia	238
Załączniki	260
Indeks nazwisk	275
Spis tabel	281
Spis rysunków	285
About the book	287